

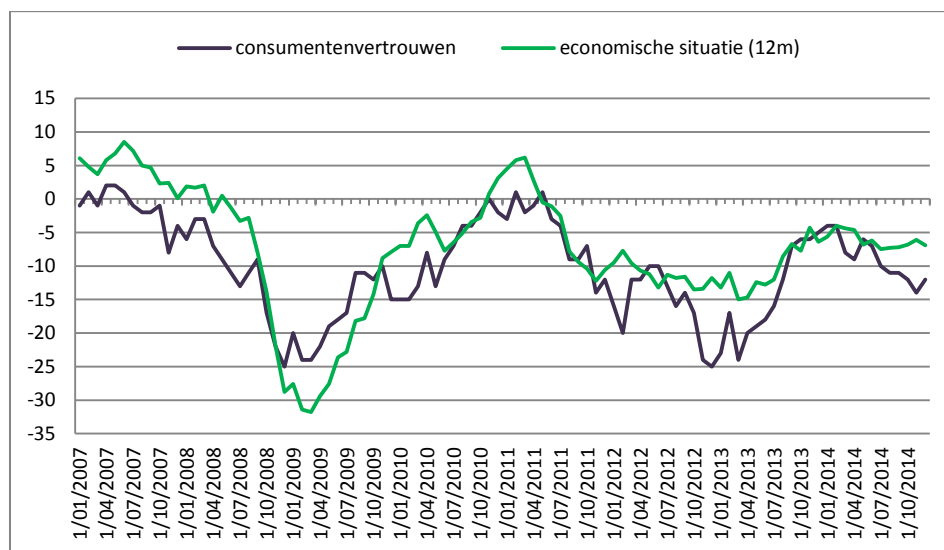
1. De Belgische economie en de vooruitzichten voor het goederenvervoer⁸

Het eerste hoofdstuk geeft inzicht in de Belgische economie in het algemeen. De aanbodzijde van de Belgische economie wordt weergegeven door de conjunctuur-indicator van de Nationale Bank van België, terwijl de indicator van het consumentenvertrouwen de evolutie aan de vraagzijde meet. Daarnaast wordt opnieuw dieper ingegaan op drie specifieke subsectoren die elk goederenvervoer genereren voor hun aanvoer van grondstoffen of afvoer van afgewerkte producten: de verwerkende industrie, de bouwsector en de handel.

Tevens wordt stilgestaan bij de vooruitzichten voor het goederenvervoer. De projectie van de vooruitzichten voor het goederenvervoer houdt rekening met korte en middellange termijn.

1.1 Kloof tussen consumentenvertrouwen en ondernemersvertrouwen

Over de periode 2011-2013 evolueerden de indicator van het consumentenvertrouwen en de conjunctuurindicator⁹ quasi parallel. Opvallend is de positieve ontwikkeling van de conjunctuurindicator sinds het tweede kwartaal van 2013, terwijl de consumenten negatief gestemd blijven over de verwachte ontwikkeling van de economische situatie. Dit is grotendeels toe te schrijven aan de vrees voor een toename van de werkloosheid (figuur 1.1).

Figuur 1.1: Algemene conjunctuur-indicator voor de Belgische economie

Bron: NBB

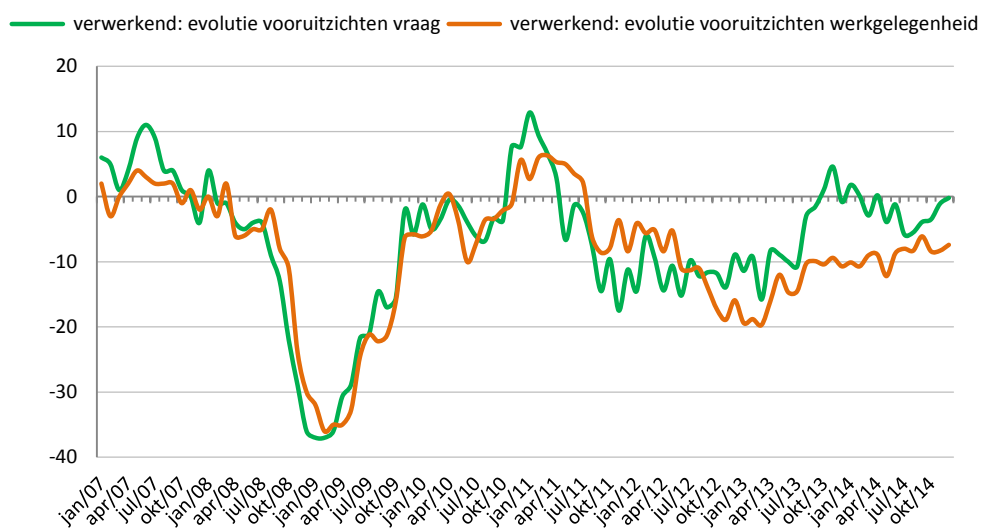
Begin 2014 klom de conjunctuur-indicator tot zijn hoogste waarde. De ingezette stijging kent in april 2014 een beduidende terugval. Nu stelt zich de vraag of deze pessimistische inschatting van de economische situatie tijdelijk zal zijn.

⁸ De gebruikte kwartaalgegevens zijn niet seizoengezuiverd waardoor een aantal fluctuaties gekoppeld zijn aan seizoenspatronen.

⁹ De conjunctuurindicatoren zijn opgesteld op basis van de conjunctuur-enquêtes. De antwoorden op de verschillende vragen van deze enquêtes zijn meestal kwalitatief van aard en de indicatoren geven het verschil tussen het percentage gunstige en het percentage ongunstige antwoorden. Meer info kan gevonden worden op de website van de Nationale Bank van België (<http://www.nbb.be/pub/stats/surveys/opinions.htm?l=nl>).

De indicator van het consumentenvertrouwen is er sinds het tweede kwartaal van 2013 continu op vooruitgegaan. In 2014 werd een terugval genoteerd. Intussen is deze indicator opnieuw opwaarts georiënteerd. De sombere vooruitzichten zijn afgezwakt en de vraag is of de versteviging van het vertrouwen zich ook manifesteert in de sub-sectoren.

Eerst wordt gekeken naar de evolutie van de vooruitzichten van de vraag in de verwerkende industrie, een belangrijke bron van goederenvervoer. De verwerkende industrie volgt de evolutie van de algemene economische situatie in 2013, zij het in vertraagde mate. De ingezette opwaartse trend van de vooruitzichten van de vraag wordt echter sneller neerwaarts herzien. Bemerkt verder dat de werkgelegenheid de evolutie van de vooruitzichten van de vraag niet volgt. De vooruitzichten voor de werkgelegenheid worden gekenmerkt door een minder sterke vooruitgang gevolgd door een stabilisatie en beperkte afname (figuur 1.2).

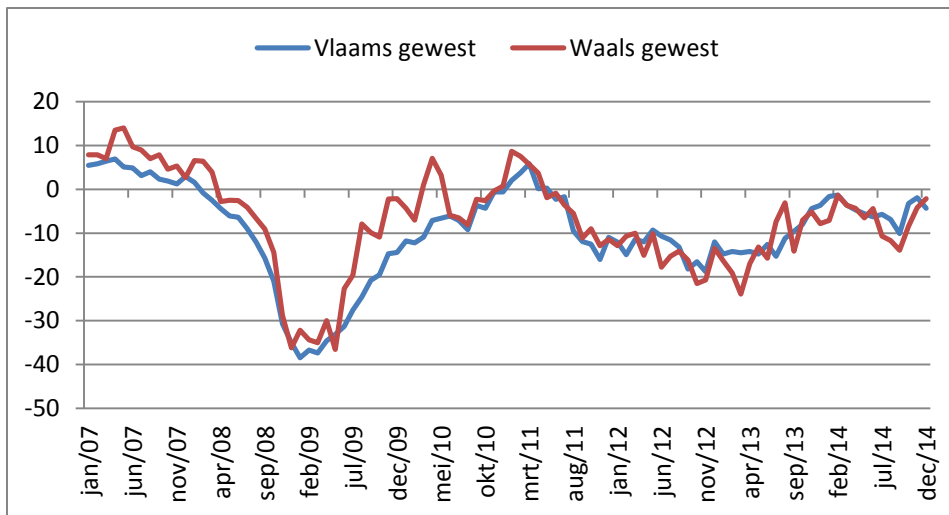

Figuur 1.2: Evolutie van de vooruitzichten van de vraag en de werkgelegenheid in de drie volgende maanden in de verwerkende industrie

Bron: NBB

De evolutie van de vooruitzichten van de vraag in de verwerkende industrie kennen een quasi zelfde patroon in het Vlaams gewest en het Waals gewest¹⁰. Sinds midden 2013 klimt de indicator in beide gewesten maar kent nog geen positieve verandering in de vooruitzichten. Bemerkt dat het optimisme/pessimisme meer fluctueert in het Waals gewest dan in het Vlaams gewest (figuur 1.3). Dit patroon manifesteert zich nog meer uitgesproken bij de vooruitzichten betreffende de werkgelegenheid. De Waalse ondernemers zijn hier pessimistischer.

¹⁰ De nationale en regionale synthetische curven worden volgens eenzelfde methode berekend. De individuele antwoorden van de ondernemingen die in deze regio gevestigd zijn, worden ongewogen in de berekeningen opgenomen. Regionale resultaten voor het Brussels hoofdstedelijk gewest voor de verwerkende industrie zijn niet beschikbaar.

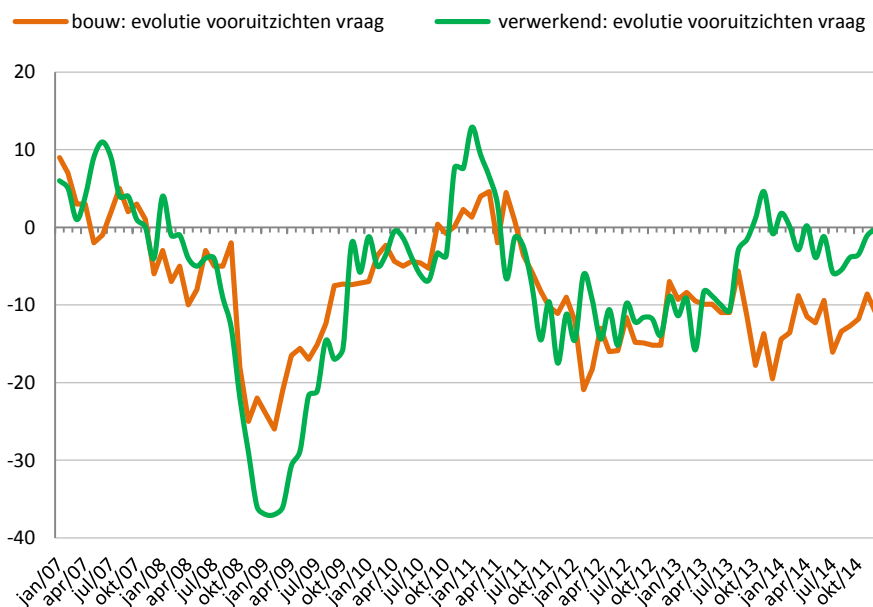

Figuur 1.3: Gewestelijke evolutie van de vooruitzichten van de vraag in de verwerkende industrie

Bron: NBB

In tegenstelling tot de verwerkende industrie beoordelen de ondernemers in de bouwsector de vooruitzichten van de vraag pessimistischer (figuur 1.4). De evolutie van de vooruitzichten van de vraag stabiliseerden in de eerste helft van 2013. Na een kort optimisme tekende de bouwsector een nieuwe teruggang op. De vooruitzichten van de vraag in de bouwsector kenden in 2014 wel een herstelbeweging, om dan deels terug te vallen. Duidelijk houdt de crisis in deze subsector aan.

Bemerkt dat de bouwsector, vaak de economische locomotief van andere sectoren, de laatste drie jaar geconfronteerd wordt met ups en downs van de conjunctuur. Dergelijke evolutie is niet bevorderlijk voor het formuleren van een ondernemingsbeleid op korte, middellange en lange termijn. Het verbeteren van het level playing field, nl. monitoren van concurrentie, verlagen van lasten, voorkomen van sociale dumping, etc. kan een vraageffect teweegbrengen en bemoedigend werken.

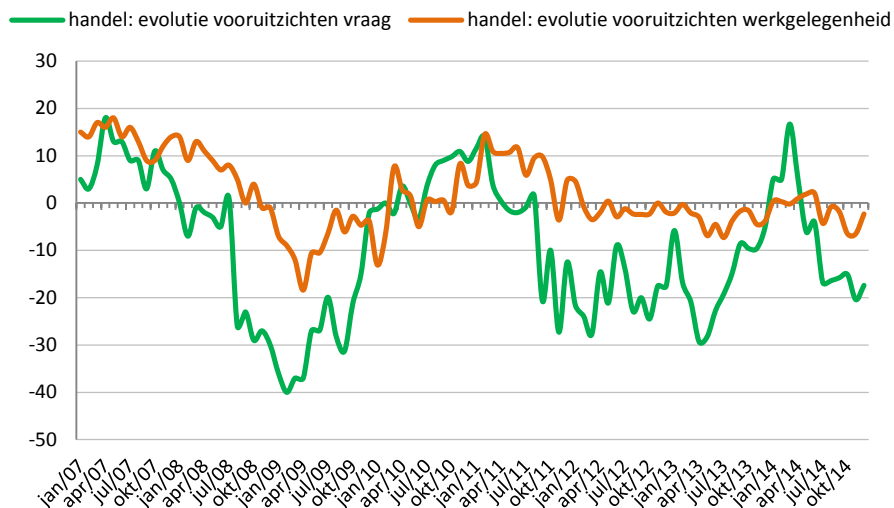

Figuur 1.4: Evolutie van de vooruitzichten van de vraag in de drie volgende maanden in de bouwsector en in de verwerkende industrie in België

Bron: NBB

Tot slot werd in de handel een verbetering vastgesteld, voornamelijk op het vlak van de vooruitzichten van de vraag (figuur 1.5). Deze evolutie kent sinds midden 2013 een opwaarts verloop. Deze opwaartse trend is echter minder uitgesproken dan in de verwerkende industrie. Op het einde van het eerste kwartaal van 2014 is de verzwakking van het vertrouwen meer uitgesproken in de handel.

Dergelijke optimistische vooruitzichten manifesteren zich nog niet op het vlak van de werkgelegenheid. Reeds over een lange periode is er een status-quo. Enigszins uiteenlopende beoordelingen verklaren deze evolutie.

Figuur 1.5: Evolutie van de vooruitzichten van de vraag en de werkgelegenheid in de drie volgende maanden in de handel in België

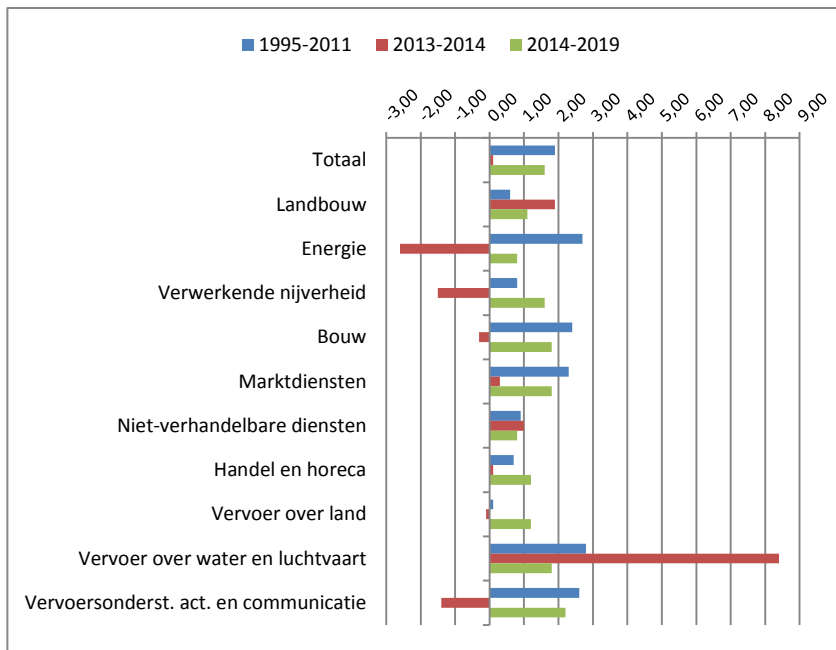
Bron: NBB

1.2 Groeivoorzichten

Hoe de economische situatie verder zal verlopen en wat de impact zal zijn op de vervoersector is zeer onzeker.

Het **Federaal Planbureau** houdt in zijn 'Economische vooruitzichten 2014-2019' (25 juni 2014) rekening met een gematigd herstel. De totale economie zou over de periode 2014-2019 groeien met gemiddeld 1,6% per jaar.

De toegevoegde waarde in de sector van het landvervoer groeit aan een trager tempo van 1,2% gemiddeld per jaar, terwijl de sector 'Vervoer te water en luchtvaart' (1,8%) aan een sneller tempo groeit (figuur 1.6). De subsector 'Verwerkende nijverheid' sluit tijdens de periode 2014-2019 aan bij de bbp-groei; terwijl de toegevoegde waarde van de bouwsector iets sneller zou groeien (1,8% per jaar). De groei van de 'Handel' (1,2%) zou trager zijn dan het gemiddelde voor de totale economie tijdens de periode 2014-2019.

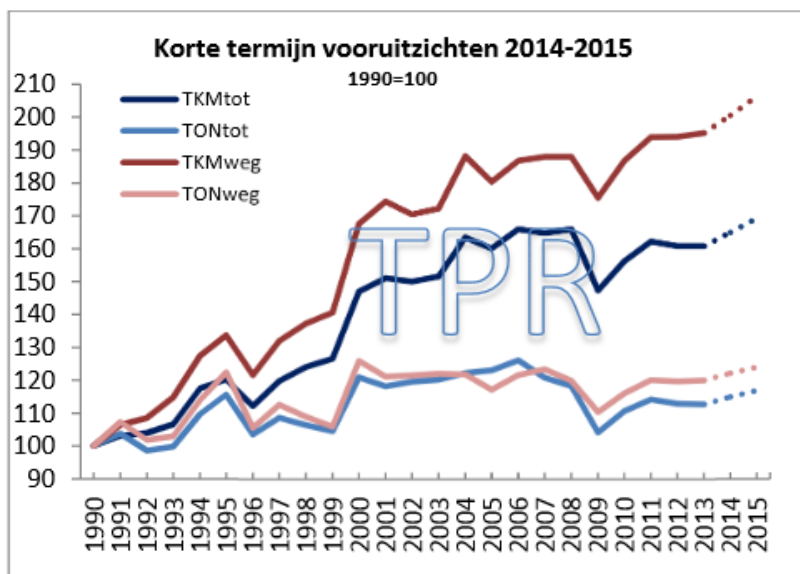

Figuur 1.6: Groei van de bruto toegevoegde waarde in de Belgische sectoren

Bron: Federaal Planbureau, Economische vooruitzichten 2014-2019

Het goederenvervoer op het Belgisch grondgebied en de evolutie van de economische activiteit zijn onderling verbonden. Deze relatie wordt tweemaal per jaar gemodelleerd binnen het **Departement Transport en Ruimtelijke Economie (TPR)** van de Universiteit Antwerpen.

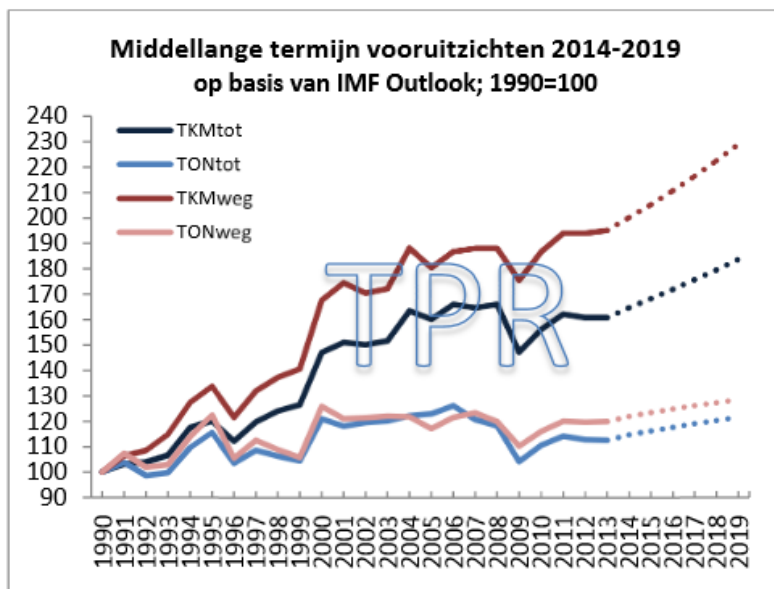
Figuur 1.7 geeft een voorspelling op basis van de gemiddelde groeivoorzichten van de Belgian Prime News. De voorspellingen worden weergegeven door de stippellijnen. Een vergelijking van de verwachtingen voor de economische groei met dezelfde gegevens van het voorgaande jaar maakt duidelijk dat de leden van de Belgian Prime News de groei van de Belgische economie opwaarts herzien voor de periode 2014-2015. Dit manifesteert zich in een duidelijke toename van de vooruitzichten voor het goederenvervoer in dezelfde periode. In vergelijking met vorig jaar blijft ook nu de groei groter bij de tkm dan bij de tonnages. Een verklaring kan mogelijks gevonden worden in de afname van het gemiddeld gewicht van de goederen en/of de toename van de afstand die op Belgisch grondgebied gereden wordt.

Figuur 1.7: Korte termijn vooruitzichten voor het goederenvervoer op Belgisch grondgebied in 2014 en 2015.

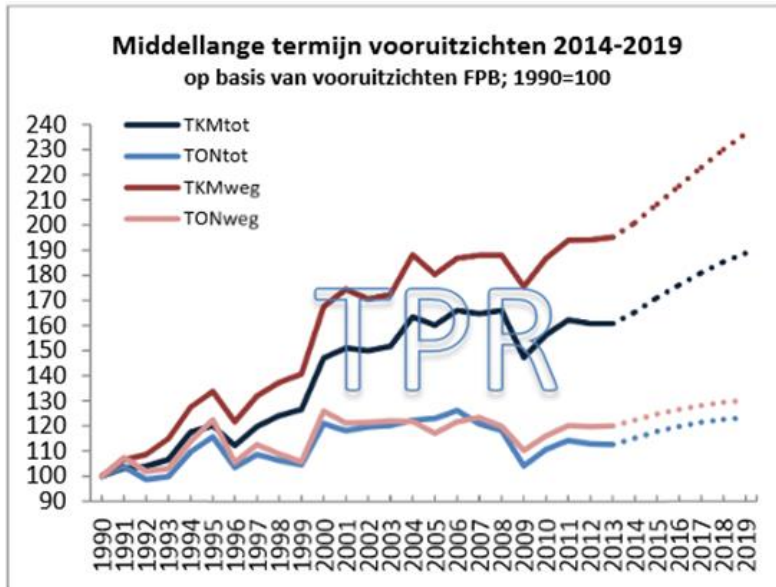
Bron: Model voor voorspelling van globale goederentrafiëk van TPR, Universiteit Antwerpen, op basis van de gemiddelde groei van de Belgische economie zoals die door de leden van de Belgian Prime News voorspeld wordt.

De voorspellingen van het goederenvervoer op middellange termijn hangen af van de vooruitzichten voor de economische groei. In figuren 1.8 en 1.9 staan de vooruitzichten voor het goederenvervoer op Belgisch grondgebied voor de periode 2014-2019, gemaakt door verschillende instellingen (IMF en Planbureau). Ook nu is het Federaal Planbureau iets optimistischer dan het IMF wat leidt tot hogere groeicijfers dan bij hun voorafgaand gemaakte prognoses. Echter, vanaf 2017, sturen beiden instellingen hun verwachtingen over de economische groei neerwaarts bij. Bij ongewijzigd beleid blijft de jaarlijkse groei van het totale goederenvervoer in tkm beneden de 2,5%.

Figuur 1.8: Middellange termijn vooruitzichten voor het goederenvervoer op Belgisch grondgebied voor de periode 2014-2019

Bron: Model voor voorspelling van globale goederentrafiëk van TPR, Universiteit Antwerpen, op basis van de verwachte groei van de Belgische economie zoals die door het IMF voorspeld wordt.

Figuur 1.9: Middellange termijn vooruitzichten voor het goederenvervoer op Belgisch grondgebied voor de periode 2014-2019

Bron: Model voor voorspelling van globale goederentrafiëk van TPR, Universiteit Antwerpen, op basis van de verwachte groei van de Belgische economie zoals die door het Federaal Planbureau voorspeld wordt.

